

ΕΝΟΤΗΤΑ 12

Η ωρίμανση της βιομηχανικής επανάστασης

Το φαινόμενο βιομηχανική επανάσταση

Οι πρώτες βιομηχανίες δημιουργήθηκαν στη Μεγάλη Βρετανία γύρω στα 1750-1780. Το φαινόμενο αυτό ονομάστηκε *εκβιομηχάνιση*.

Κύρια χαρακτηριστικά της εκβιομηχάνισης:

Η εκτεταμένη χρήση νέων τεχνικών μέσων με επακόλουθα:

τον περιορισμό της χειρωνακτικής εργασίας,

την αύξηση της παραγωγής,

τη μείωση του κόστους των προϊόντων.

Η αξιοποίηση νέων μορφών ενέργειας – κυρίως του άνθρακα.

Η εφαρμογή καινοτομιών στη μεταλλουργία.

Η συγκέντρωση των εργαζομένων στα εργοστάσια.

Οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης.

Κύριοι πόλοι ανάπτυξης ήταν η υφαντουργία και η μεταλλουργία.

Η εξάπλωση της βιομηχανικής επανάστασης

Στα μέσα του 19^{ου} αιώνα η εκβιομηχάνιση περιοριζόταν:

στη Μ. Βρετανία,

στη βόρεια και ανατολική Γαλλία,

στις Κάτω Χώρες και το Βέλγιο,

στις όχθες του ποταμού Ρήνου,

στη βόρεια Ιταλία.

Από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα και μετά εξαπλώθηκε με γρήγορους ρυθμούς σε νέες περιοχές της Ευρώπης και στις ΗΠΑ.

Καινοτομίες στον 19^ο αιώνα:

- Χημεία: μαζική παραγωγή αγαθών.

- Ηλεκτρισμός: (α) ως πηγή ενέργειας, (β) ως μέσο φωτισμού.

Η επανάσταση στις συγκοινωνίες και τις επικοινωνίες

Σιδηρόδρομος

Ατμόπλοιο

Αυτοκίνητο

Αεροπλάνο

Μέσα μετάδοσης ήχου

Οικονομικός φιλελευθερισμός και καπιταλισμός

Ο νέος τρόπος οργάνωσης της οικονομίας ονομάστηκε *οικονομία της ελεύθερης αγοράς* ή *καπιταλισμός* ή *κεφαλαιοκρατία*.

Ιδεολογική βάση του νέου συστήματος:

Ο *οικονομικός φιλελευθερισμός*, σύμφωνα με τον οποίο οι επιχειρηματίες είχαν την ελευθερία να πράττουν ό,τι εκείνοι έκριναν αναγκαίο, για να κερδίζουν à το ατομικό συμφέρον θεωρούνταν σημαντικότερο του κοινωνικού.

Χαρακτηριστικά του καπιταλισμού:

επιχειρήσεις με μετοχικό κεφάλαιο,

μεγάλες τράπεζες,

ολιγοπώλια ή μονοπώλια,

περιοδικές οικονομικές κρίσεις.